Należność pocztowa opłacona ryczałtem. Wilno, Wtorek 12 czerwca 1928 r. Cena 20 groszy

KURJER WILEŃSKI

Rok V. NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY. Nr. 130 (1177)

Od kongresu socjalistycznego do otwarcia Izby Deputowanych.

(*Korespondencja własna*).

Paryż, w czerwcu 1928 r.

Niewiadomo jeszcze dziś, kto, z kim, o co i w jakiej formie toczyć będzie walkę na terenie parlamentarnym. Niewiadomo, jaką będzie topografja partyjna frontu opozycyjnego, gdyż nie skrystalizowały się dotychczas wcale bloki polityczne, ugrupowania stronnicowe, aljanse strategiczne. Szturmy do gabinetu Poincarego będą rzecz oczywista, przypuszczane i nawet gwałtowne. Ponieważ jednak trudno określić ilościowy i jakościowy skład koalicji antyrządowej, przeto wszelkie rozważania na temat wartości tych ataków wydać mogły się bezprzedmiotowemi i przedwczesnemi, gdyby... Gdyby nie pewne posunięcia taktyczne, już teraz przez Poincarego dokonane, a zwłaszcza gdyby nie kongres socjalistyczny w Tuluzie, którego uchwały posiadają symptomatyczne znaczenie natury ogólno-politycznej.

„Il est malin, Poincare—il jette deja du lest“... Wybitny parlamentarzysta francuski, mówiąc w ten sposób, pragnął zwrócić moją uwagę na zmianę, zaszłą jeszcze przed otwarciem nowej Izby Deputowanych w łonie gabinetu. Teka ministra robót publicznych była vacat, ponieważ Fallieres podał się do dymisji bezzwłocznie po niepomyślnej dla niego kampanji wyborczej. Otóż Poincare nie uległ presji prawicowej grupy Marina i powierzył to stanowisko Luchaire'owi, ex-ministrowi finansów w okresie panowania KarteluLewicowego, a obecnemu delegatowi ekonomicznemi Francji w Genewie. Postępek ten zdaje się jasno wskazywać, że premjer dba o utrzymanie dobrych stosunków z centro-lewym obozem parlamentarnym. Niemniej znamiennym politycznie faktem jest utworzenie specjalnego ministerstwa żeglugi powietrznej, na którego czele staje popularny bardzo deputowany Eynac. I to również jest pewnego rodzaju zadośćuczynieniem moralnem dla lewicy nawet umiarkowanej, wielokrotnie już protestującej przeciwko niedołęstwu ministra handlu Bokanowskiego, w którego zawiadywaniu znajdowało się poprzednio lotnictwo cywilne. Poincare umie poświęcać ludzi dla... celów.

Nie odegrałyby te ustępstwa wszakże żadnej poważniejszej roli, gdyby nie chaos, panujący w obozie przeciwników dzisiejszego gabinetu, chaos, jeszcze bardziej spotęgowany wynikami kongresu w Tuluzie. Aczkolwiek udało się bowiem komisji redakcyjnej sformułować rezolucję ostateczną w takiej formie, która zaaprobowana została jednogłośnie przez wszystkich uczestników zjazdu, ale było to niemal Pyrrhusowe zwycięstwo! Najkunsztowniejsza ornamentyka djalektyczna nie jest w stanie zamaskować coraz jaskrawiej uwidaczniających się rysów w dogmatycznej i taktycznej strukturze francuskiej partji socjalistycznej. Sciera się doktryna z życiem: *„Delivrons nous du Marxisme“*, brzmi tytuł książki Luciena Deslinieres. Czyż nie jest to otwarte wezwanie do rewizji zasadniczych postulatów, do „heretyckiego“ odstępstwa od dogmatów ortodoksalnych? Jeden z delegatów, Marcel Deat, postawił, w swojem przemówieniu na kongresie, jeszcze wyraźniej kropke nad „i“ programowem. „Marx miał na myśli wyłącznie klasę robotniczą. Kapitalizm wszakże, w miarę rozwoju swojej potęgi, zaciążył despotycznie i nad innymi składnikami organizmu socjalnego, nad szarą masą drobnych sklepikarzy, rentjerów, małorolnych włościan, niższych urzędników etc. Czyż możemy wyrzekać się tych popleczników ewentualnych naszej ideologji?! Przecież jest to grunt nader podatny do akcji propagandowej na szerszą skalę demokratycznie pojętej!“... Słowa znamienne, w głębokiem skupieniu wysłuchano.

Socjalizm w tej interpretacji zwolenników demokratycznego ewolucjonizmu, socjalizmu, który liczy się z realnymi warunkami życia teraźniejszego, opozycyjnem. Musi dążyć ku mniej, lub więcej bliskiemu porozumieniu taktycznemu ze stronnictwami ideowo—pokrewnemi, by móc, po niejakiem czasie, przejść do konstrukcyjnej działalności państwowej. Prawda, lewe skrzydło partji nie podziela tych poglądów i skłania się raczej już ku solidaryzowaniu się, chociażby sporadycznie, z komunistami, ale większa część nowoobranych parlamentarzystów socjalistycznych należy do obozu wyraźnie umiarkowanego. Jeśli przeto oni stanowić będą o polityce frakcji w Izbie Deputowanych, to ostrze opozycji przeciwko Poincaremu będzie znacznie stępiono, gdyż Paul Boncour, Albert Thomas, Jouhaux, etc. już dziś — bądź pośrednio, bądź bezpośrednio — z obecnym gabinetem współpracują. Co nie wyklucza zmiany stanowiska, o ile wytworzy się, w dalszej przyszłości, dostatecznie silna... większość lewicowo - umiarkowana, jako wynik „kombinacyj parlamentarnych“ radykałów z socjalistami. Bo przecież ambicyj partyjnych i osobistych nic nigdy stłumić nie zdoła...

Z. Kl.

Stabilizacja franka.

PARYŻ 11.VI (Pat). „Echo de Paris“ donosi, że na ostatniem posiedzeniu Rady Ministrów po przedstawieniu przez Poincarego noty rady banku francuskiego. wypowiadającej się za przeprowadzeniem w najbliższym czasie stabilizacji prawnej waluty, Rada Ministrów przychyliła się do opinji Poincarego, że należy możliwie w jaknajkrótszym czasie opracować dekret o stabilizacji waluty według kursu obecnego.

„Echo de Paris“ zapewnia, że Poincare wyjaśni tę sprawę w Izbie Deputowanych w dniu 15 bm., odpowiadając na interpelacje występującego w imieniu socjalistów dep. Auriola i dep. Malvyego.

Dzienniki przewidują, że Izba uchwali znaczną większością wniosek rządowy, na rzecz stabilizacji waluty.

Konferencja ministra Zaleskiego z Woldemarasem.

KOWNO, 11.VI (Pat). Litewska agencja telegraficzna donosi z Paryża, że odbędzie się tam między premjerem Woldemarasem a min. Zaleskim konferencja, na której ustalone zostaną terminy dalszych rokowań polsko-litewskich.

Prasa litewska o porażce Woldemarasa w Genewie.

KOWNO 11. VI. (Ate). Prasa litewska zamieszcza obszerne komentarze z powodu klęski polityki Woldemarasa na sesji Rady Ligi Narodów, o ile prasa rządowa ogranicza się do atakowania Rady Ligi Narodów, prasa opozycyjna wskazuje, jako źródło niepowodzenia wadliwą taktykę polityczną Woldemarasa.

Organ socjalistów ludowych „Liet. Žinios“ pisze: „Polska rozwinęła bardzo silną agitację przeciwko Litwie. Rada Ligi Narodów znieważyła Litwę w jej uczuciach. Litwę potraktowano nie jako państwo, któremu należy się poważanie, lecz jak rozzuchwalone dziecko“.

W zakończeniu tegoż artykułu „Liet. Žinios“ wyraża obawę, iż na wrześniowe sesji Litwa może doznać jeszcze dotkliwszej „obrazy uczuć“.

Prasa niemiecka o rezolucji Rady Ligi w sprawie szkolnej na Górnym Śląsku.

BERLIN, 11.XI (Pat). Prasa berlińska podaje w obszernych depeszach sprawozdanie z obrad Rady Ligi Narodów w sprawie szkolnej na Górnym Śląsku.

„Deutsche Tag.“ przychodzi do wniosku, że rezolucja Rady Ligi oznacza pogorjszenie dawnej rezolucji w sprawie szkolnej i że Rada Ligi poszła nawet dalej, niż decyzje trybunału haskiego na niekorzyść mniejszości niemieckiej.

Na froncie chińskim.

Wybuch bomb w Mukdenie.

SZANGHAJ, 11.VI (Pat). Według doniesień japońskich z Mukdenu, wczoraj wieczorem w wielu punktach miasta wybuchły bomby, większość ich prawdopodobnie były skierowane przeciwko biurom przedstawicieli japońskich. Wybuchy nie pociągnęły za sobą żadnych ofiar. Słychać jednak, że wielu Japończyków jak również członków policji chińskiej ze strachu opuściło w popłochu miasto.

Protest korpusu dyplomatycznego.

LONDYN. 11.VI. Pat. Z Pekinu donoszą, że korpus dyplomatyczny ze swym senjorem, ministrem pełnomocnym Holandji na czele udał się w sobotę popołudniu do głównej kwatery gen. Han-Fu Czu, naczelnego dowódcy wojsk gen. Feng-Yu-Sianga, znajdujących się pod Pekinem, aby zaprotestować przeciw złamaniu zobowiązań przyjętych przez rząd nankiński wobec brygady należącej do armji gen. Czang-Tso-Lina.

Gen. Han-Fu-Czu nie udzielił na protest dość jasnej odpowiedzi wobec czego korpus dyplomatyczny przesłał w tej sprawie notę na ręce komisarza spraw zagranicznych w Nankinie.

W sobotę wieczorem nadeszła do Pekinu wiadomość, że rząd nankiński zajmie się natychmiast poruszoną sprawą internowanej brygady wojsk Czang-Tso-Lina.

Ustąpienie Czang-Kaj-Szeka.

LONDYN, 11-VI. (Pat). Czang-Kai-Szek ustąpił ze swego stanowiska naczelnego komendanta armji narodowej chińskiej, ponieważ jak oświadczył po zajęciu Pekinu wypełnił zadanie powierzone mu przez rząd narodowy. Spodziewają się jednak tutaj, że rząd narodowy nie przyjmie jego ustąpienia, a gdyby Czang-Kaj-Szek obstawał przy dymisji, wówczas „chrześcijański generał“ Feng byłby dominującą osobistością w Chinach.

Godna odpowiedź Łotwy na notę sowiecką.

RYGA. 11. VI. (Pat.) Łotewski minister Spraw Zagranicznych odpowiedział na notę sowiecką domagającą się wypuszczenia na wolność aresztowanego niedawno sekretarza attache wojskowego ZSRR w Rydze Langego.

W odpowiedzi swej minister podkreśla, iż los Langego zależy od wyników śledztwa sądowego, a mieszanie się władz administracyjnych do spraw podlegających niezależnym organom wymiaru sprawiedliwości jest na Łotwie niemożliwa.

Wielka katastrofa kolejowa.

BERLIN, 11. (Pat). O godz. 2 nad ranem w niedzielę zdarzyła się na linji kolejowej Monachjum—Frankfurt nad Menem jedna z największych katastrof w Niemczech w ostatnich latach. Pociąg pośpieszny, jadący z Monachjum do Dortmundu, wykoleił się nagle w pobliżu stacji kolejowej Sigelsdorf, jadąc z szybkością 80 klm. na godzinę. Lokomotywa, przewróciwszy się dwukrotnie, spadła z nasypu kolejowego, pociągając za sobą siedem wagonów, na ogólną ilość 10. Dwa wagony wpadły na lokomotywę, druzgocząc się niemal całkowicie. Ofiarą katastrofy padło 12 osób zabitych, około 20 ciężko rannych, zaś ponad 100 lżej. Niemal połowę rannych stanowili kolejarze, którzy powracali wraz z rodzinami z Monachjum z kilkudniowego kursu, urządzonego przez monachijską dyrekcję kolejową. Na miejscu katastrofy rozgrywały się straszliwe sceny. W ciągu dnia zmarło z pomiędzy ciężko rannych jeszcze 9 osób. Przyczyna katastrofy dotychczas niewyjaśniona. Władze kolejowe przypuszczają, jak donoszą dzienniki berlińskie—że katastrofę wywołało albo obsunięcie się nasypu, albo też zamach zbrodniczy.

BERLIN, 11.V (Pat). Liczba zabitych podczas katastrofy kolejowej w pobliżu Siegelsdorfu wynosi 23 osób. Dzienniki donoszą, że liczba rannych i poparzonych przez parę z lokomotywy dochodzi obecnie do 120 osób, z których 11 doznało ciężkich oparzeń. Przypuszczają, że liczba ciężko rannych jest większa.

BERLIN, 11.VI (Pat). **Cała prasa berlińska pozostaje w dalszym ciągu pod wrażeniem olbrzymiej katastrofy kolejowej pod Norymbergą. Liczba zmarłych wskutek katastrofy wynosi 24.**

„Berliner Tag.“ twierdzi, że zamach jest nieprawdopodobny, natomiast część prasy prawicowej uważa w dalszym ciągu, iż katastrofa nastąpiła na skutek zamachu, którego sprawcą miał być jakiś chory umysłowy.

Losy „Italji“.

Gdzie się znajduje załoga „Italji“.

KINGSBAY, 11.VI. (Pat.) Według depesz iskrowych załoga „Italii“ znajduje się w pobliżu wyspy Foyn koło wybrzeża wschodniego Spitzbergu.

PARYŻ, 11.VI (Pat). „Matin“ ogłasza dwie depesze z Kingsbay, według których „italia“ przy wylądowaniu została zniszczona. Dwie osoby są ranne. Jednej osobie amputowano nogę. Reszta załogi jest zdrowa i w dobrym nastroju.

Sowieckie łamacze lodów śpieszą na pomoc „Italji“.

MOSKWA, 11.VI. (Pat.) Włoski charge daffaires wręczył dziś rządowi sowieckiemu pismo oficjalne, w którem rząd włoski zwraca się z prośbą o wysłanie do Spitzbergen sowieckiego łamacza lodów w celu przyjścia z pomocą gen. Nobile.

Przychylając się do tej prośby rząd sowiecki polecił wysłać największy sowiecki łamacz lodów „Krasin“ zaopatrzony w samolot do Spitzbergen oraz łamacz lodów „Małygin“ znajdujący się w Archangielsku.

Dzień polityczny.

Z Paryża donoszą: Poincare przyjął wczoraj popołudniu min. Zaleskiego, który przybył w towarzystwie ambasadora Chłapowskiego.

*

W ambasadzie polskiej w Paryżu odbył się onegdaj obiad na cześć ministra Zaleskiego. W obiedzie wzięli udział m. i. ministrowie Barthou i Herriot Ignacy Paderewski, ambasor Juliusz Cambon i Noulens, deputowany Loyquin prezes grupy parlamentarnej polsko - francuskiej; Salles, przewodniczący sekcji lugduńskiej stowarzyszenia francusko-polskiego, ambasador belgijski, posłowie Holandji, Belgji i Egiptu.

Wieczorem odbyło się wspaniałe przyjęcie w ambasadzie, w którem prócz osobistości, uczestniczących w obiedzie brali udział ambasador Panafieu, marszałek Foch, generał Archinard i inni generałowie, minister Pułaski, pani Curie-Skłodowska, rzeźbiarz Wittig, wreszcie przedstawiciele świata dyplomatycznego i politycznego, wyżsi urzędnicy Ministerstwa Spraw Zagranicznych, wybitniejsi przedstawiciele prasy, oraz szereg osobistości z kolonji polskiej.

*

Dziś przybywa do Warszawy **delegat Rzpolitej Polskiej** w Chinach p. *Pindor*, który zawarł pakt przyjaźni polsko-chińskiej. P. Pindor w drodze do Warszawy zatrzymał się w Moskwie w tamtejszem poselstwie polskiem.

*

Dnia 11 b. m. pod przewodnictwem Rady Ministrów prof. Bartla odbyło się posiedzenie komitetu ekonomicznego ministrów. Na posiedzeniu tem przeprowadzono dyskusję nad wnioskami w zakresie rolnictwa, zmierzającemi do poprawy bilansu handlowego, przedyskutowano i przyjęto wniosek ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie wytycznych państwowej aprowizacyjnej polityki zbożowej na rok gospodarczy 1928). 29 wreszcie przyjeto wniosek ministra przemysłu i handlu w sprawie dalszej rozbudowy portu w Gdyni.

*

Wczoraj p. minister Składkowski wysłuchał sprawozdania 17 lotnych inspektorów ministerjalnych, którzy byli wydelegowani do poszczególnych województw celem naocznego przekonania się, czy wszystkie zarządzenia porządkowe Ministerstwa Spraw Wewn. zostały wykonane. Ogólne wrażenie inspekcji sanitarnej jest korzystne. Duże postępy wykazują wsie i centra miejskie. Jednak na przedmieściach stan sanitarny przedstawia wiele do życzenia. Inspektorzy zaznaczyli p. ministrowi, że naogół spotkali się z dobrą wolą ludności.

W wyniku odbytej inspekcji p. minister wyda zarządzenie celem naprawy poczynionych uchybień.

*

Dowódca K. O. P-u gen. Minkiewicz w towarzystwie pułk. Maruszewskiego i ppułk. Bołtucia dokonał onegdaj szczegółowej inspekcji oddziałów K. O. P-u na pograniczu polsko-litewskiem w rejonie Grodna.

Z Litwy Kowieńskiej.

Numerus clausus.

Dziennik „Rytas“ organ litewskiej chrześcjańskiej demokracji żąda we wstępnym artykule wprowadzenia na uniwersytecie kowieńskim numerus clausus, ponieważ obecnie wśród studentów jest zaledwie 68 proc Litwinów, reszta — to mniejszości narodowe. W razie wprowadzenia numerus clausus procent studentów Litwinów wzrósłby ponad 80.

Artykuł napisany w niezmiernie cynicznej formie, wywołał oburzenie w prasie żydowskiej. Inne pisma mniejszościowe jeszcze nie wypowiedziały się w tej sprawie.

Zamknięcie stowarzyszenia „Hakoah“.

KOWNO 11 VI (Ate). Z rozporządzenia ministra Spraw Wojskowych zamknięte zostało żydowskie stowarzyszenie sportowe „Hakoah“. Źródła oficjalne podają jako przyczynę zamknięcia stowarzyszenia działalność antypaństwową.

Budowa domów prywatnych w Rosji.

W Rosji wydana została nowa ustawa budowlana, która zezwala osobom prywatnym na budowanie domów z tem jednak, że korzystać z nich będą tylko przez lat 20, poczem przechodzą one na własność państwa. Place pod budowę takich domów udzielają władze sowieckie bezpłatnie.

Tragedja załogi „Italji“.

Od szeregu dni zaginęły wszelkie wieści o przywódcy włoskiej ekspedycji biegunowej gen. Nobile, który przed dwoma tygodniami osiągnął biegun północny i w drodze powrotnej utknął gdzieś na bezbrzeżnych lodach morza Północnego. Gen. Nobile brał już udział w jednej z podobnych wypraw mianowicie na sterowcu norweskim „Norge“, który w r. 1926 dotarł do bieguna północnego. Gen. Nobile był na tym sterowcu oficerem nawigacyjnym.

Kierownictwo nad skonstruowaniem sterowca „Italji“ spoczywało więc w rękach doświadczonego lotnika. Dzięki temu „Italja“ zaopatrzona została najbardziej praktycznie i najbardziej nowocześnie urządzona. To dawało gwarancję, że ewentualność nieszczęśliwego wypadku sprowadzona została do minimum.

„Italja“, a właściwie jej kierownik gen. Nobile nie miał na celu osiągnięcia tylko bieguna północnego i zatknięcia na nim faszystowskiego proporca. Rola gen. Nobile nie ograniczała się do zaspokojenia nazbyt ostatnio próżnej włoskiej dumy narodowej. Miała również za zadanie zbadać strefę arktyczną, dotychczas prawie zupełnie nie znaną. To też gen. Nobile zogniskował dokoła swego sterowca zainteresowanie całego świata. Myśli ludzkie podążały za nim: jedne ciekawe, jak daleko mózg ludzki zdolny jest opanować za pomocą swoich cudownych maszyn nieposkromiony żywioł arktyczny, drugie ciekawe tajników arktycznej sfery.

„Italja“ — jak wiadomo dotarła do bieguna. Przez krótki czas krążyła nad osią świata. Lądować jednak nie mogła gdyż nie pozwalały na to warunki atmosferyczne. Gen. Nobile ograniczył się więc do zrzucenia na biegun ofiarowanego mu przez Ojca świętego Krzyża oraz proporca faszystowskiego i zakomunikował za pośrednictwem radjotelegrafu rządowi włoskiemu, że powraca z powrotem do kraju, obierając jako pierwszy etap swej powrotnej podróży, ostatni swój etap w drodze na biegun—Kingsberg na Szpitzbergu.

Napróżno go tam jednak w ciągu szeregu dni oczekiwano. Odtąd wszelki ślad po nim zaginął. Powiadomienie rządu włoskiego o powrocie do kraju było ostatnim znakiem życia, było ostatnią wiadomością, jaką świat otrzymał z pokładu „Italji“.

Mijały dni, minął tydzień, a o Italji nic nie było słychać. Zewsząd śpieszono na pomoc. Bezskutecznie jednak. Onegdaj dopiero Italja dała znać o sobie. Z jednej strony jeden z amatorów pochwycił wiadomość, nadaną rzekomo przez „Italję“, że została ona rozbita o skały i że kilku członków załogi zostało rannych, a z drugiej włoski parowiec „Citta di Milano“ nawiązał drogą radjotelegraficzną łączność z gen. Nobile. Informacje, jakie statek „Citta di Milano“, otrzymał od ekspedycji „Italji“ zdają się wykluczać, by Italja miała być rozbita o skały. Ostatnie bowiem doniesienia gen. Nobile przejęte przez radiostacje parowca włoskiego donoszą, że *aerostatek Italja znajduje się na lodzie wód obok zatoki Wódczanej, 40 mil ang. od północno-wschodniego wybrzeża Szpicbergu i cała załoga jest przy życiu*. Niemniej jednak sytuacja jej jest tragiczną. W ciągu ostatniego bowiem tygodnia na całem terytorjum północy panuje straszliwa śnieżyca wobec czego niemożliwem jest nawiązanie z Italją kontaktu. Sytuację tę komplikuje jeszcze fakt, że lody, na których znajduje się Italja przesuwają się co chwila i zmieniają pozycję, co uniemożliwia lądowanie statków powietrznych. Jedynem więc wyjściem w niesieniu pomocy Italji jest zrzucenie żywności z aeroplanów. Być może, że ostatnie depesze przyniosą bardziej pocieszające wiadomości. Narazie jednak sytuacja Italji jest naprawdę tragiczna.

Kronika telegraficzna.

= **Przybyła do Bukaresztu** wczoraj o godzinie 7 rano delegacja polska na polsko-rumuńską konferencje prasową.

= **Przybył do Paryża** ze Szwajcarji Ignacy Paderewski.

= **Raport Parkera Gilberta** ustala wysokość 4-ej rocznej raty reparacyjnej, którą mają zapłacić Niemcy na 1.730 miljonów marek złotych. Piąta rata wyniesie 2.700 miljonów.

= **Olimpijską wystawę sztuki**, na której reprezentowanych jest 18 państw, między innemi i Polska otwarto uroczyście wczoraj w Amsterdamie.

W sprawie komunikacji międzyplanetarnej.

W ramach obradującego w Gdańsku kongresu niemieckiego Tow. Naukowego żeglugi powietrznej profesor politechniki gdańskiej Lorenz wygłosił obszerny referat, w którym, na podstawie licznego materjału statystycznego, wykazał, że wszelkie zabiegi w kierunku stworzenia samolotów rakietowych dla podróży międzyplanetarnej są bezcelowe. Wszelkie podróże w sfery międzyplanetarne są, zdaniem prof. Lorenza, absolutnie wykluczone. Natomiast konstruktor znanego samochodu rakietowego wybudowanego w zakładach automobilowych firmy Oppel inż. Vallier zbijał wywody prof. Lorenza, stwierdzając, że zakłady firmy Oppel gorączkowo pracują nad budową nowej maszyny systemu rakietowego. Mówca ten wyraził również opinję, że już w niedługim być może czasie będzie można przesyłać z Europy do Ameryki samolotami rakietowemi pośpieszną pocztę.

Prace Sejmu.

Budżet Min. S. Wojsk. i Min. Sprawiedliwości.

(Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy).

W Sejmie w ciągu dnia wczorajszego dyskutowano nad budżetem Min. Spraw Wojsk. Budżet ten spotkał się z nader przychylnym naogół przyjęciem. Po obszernym referacie, wygłoszonym przez pos. *Kościałkowskiego* (BB), na żadną z poszczególnych pozycyj nie było zasadniczych ataków i cała dyskusja dotyczyła właściwie możliwości skrócenia czasu służby wojskowej, względnie zredukowania stanu liczebnego armji.

Tym tendencjom przeciwstawił się poseł płk. *Bronisław Pieracki* (BB), wychodząc z założenia, iż dopóki nasi sąsiedzi najbliżsi nie zostaną przekonani o konieczności pokoju w Europie, dopóty armja nasza jeszcze przez czas dłuższy będzie musiała być tego pokoju gwarancją.

Wice-min. Spraw Wojsk. gen. *Konarzewski* uzupełnił wywody płk. Br. Pierackiego dowodząc, iż słaby stan fizyczny rekrutów oraz fakt, iż w poszczególnych oddziałach znajduje się około 40% analfabetów, nie pozwala na skrócenie czasu szkolenia, a oprócz tego konieczność przystosowania wojska do nowoczesnych metod walki, jak np. obrona gazowa, zmusza do pozostawienia szeregowca w armji conajmniej na dwa lata.

W godzinach wieczornych dyskusję nad budżetem Min. Spraw Wojsk. zakończono i Sejm przystąpił do dyskusji nad budżetem Min. Sprawiedliwości.

Z komisyj sejmowych.

Projekt ustawy o amnestji w sejmowej komisji prawniczej.

WARSZAWA, 11-VI. (Pat). Sejmowa komisja prawnicza pod przewodnictwem pos. *Pierackiego* (ZLN) po dokonaniu wyborów wiceprzewodniczącego w osobie pos. *Jana Piłsudskiego* (BBWR) przystąpiła do dalszej dyskusji nad rządowym projektem ustawy o amnestji. Po ożywionych debatach przyjęto pięć pierwszych artykułów projektu. Następne posiedzenie we środę.

Prof. Krzyżanowski przewodniczącym komisji kontroli długów państwowych.

WARSZAWA, 11-VI. (Pat). Komisja kontroli długów państwowych na posiedzeniu dzisiejszem poświęconem wyborowi przewodniczącego na wniosek pos. *Trąmpczyńskiego* (Kl Nar.) jednogłośnie wybrała prezesem komisji pos. prof. *Krzyżanowskiego* (BBWR).

Z międzynarodowej konferencji pracy.

GENEWA. 11.VI. (Pat) Międzynarodowa konferencja pracy dyskutowała w dalszym ciągu nad działalnością międzynarodowej organizacji pracy. Przedstawiciel Anglji zaznaczył, iż rząd jego w celu zapewnienia niezbędnego postępu o ile chodzi o 8-godzinny dzień pracy pragnie określić zasady konwencji waszyngtońskiej w sposób bardziej ścisły, ażeby położyć podwaliny umożliwiające międzynarodowe zastowanie wspomnianej konwencji. Natomiast delegat Belgji domagał się utrzymania bez zmian konwencji waszyngtońskiej. Delegat pracodawców francuskich oświadczył, iż konwencja jest przedwczesna i zbyt ogólna.

Kto utworzy nowy rząd w Niemczech.

BERLIN. 11.VI. Pat. Jak donosi socjalistyczny „Vorwaerts“ pos. Herman Mueller przewodniczący frakcji socjalistycznej Reichstagu wezwany został przez prezydenta Hindenburga na wtorek na godz. 10 rano.

Ponieważ zaś kanclerz Marx ma wyznaczoną audiencję u prezydenta Hindenburga na godz. 9 min. 45 w czasie której ma zgłosić swoją dymisję, więc „Vorwaerts“ a za nim cała prasa berlińska jest przekonana, że prezydent Hindenburg w kwadrans po złożeniu przez kanclerza dymisji obecnego gabinetu powierzy misję utworzenia nowego gabinetu pos. Muellerowi.

Sytuacja polityczna w Sejmie i Rządzie.

Referat posła Okulicza w Lidzie.

W niedzielę ubiegłą odbył się w Lidzie zapowiedziany referat pos. *Okulicza* o sytuacji politycznej w Sejmie i rządzie. Na wiecu zebrało się przeszło 200 osób, co jak na nieodpowiednią porę dnia jest dość dużo.

Przemówienie swe pos. *Okulicz* zaczął od zobrazowania całokształtu polityki zagranicznej, przyczem podkreślił, że stosunki nasze z Niemcami i Rosją Sowiecką, które dotychczas były w stanie pewnego naprężenia, wchodzą na coraz bardziej normalne tory.

Przechodząc do Litwy, pos. *Okulicz* wskazał na nasze wzrastające walory na forum międzynarodowem, co pochodzi z wybitnie lojalnego stanowiska Polski wobec Ligi Narodów.

Mówiąc o układach wewnętrznych w Polsce pos. *Okulicz* zwrócił uwagę na wzrost konsolidacji nastrojów, a co za tem idzie powodzenie rządu w jego zamierzeniach. Politykę gospodarczą państwa określił prelegent jako wybitnie inwestycyjną, która jest przeciwieństwem konsumcyjnej, aką uprawiały rządy przedmajowe. Jako na przykład jeden z wielu pos. *Okulicz* wskazał na budowę kolei, łączącej Śląsk z Gdynią. Budowa ta ułatwi warunki eksportu polskiego węgla przez własny port. Pos. *Okulicz* wskazał, iż Gdynia przy obecnem tempie rozbudowy będzie miała już za rok zdolność tonnażową większą niż Gdańsk.

Następnie prelegent mówił o zmianach w konstytucji bez radykalnego naruszenia jej demokratycznych podstaw. Stosunek Sejmu do Rządu wyraża się w ten sposób, że całokształt prac sejmowych jest obecnie traktowany daleko więcej poważnie i rzeczowo. Partje opozycyjne w Sejmie zaczynają powoli wyzbywać się metod, uprawianych przed przewrotem majowym, równocześnie zauważa się postęp, wiodący do konsolidacji rządu z grupami, które w swej opozycji są bardziej umiarkowane. Naogół biorąc, opozycja ta jest tylko teoretyczna, gdyż daje się zauważyć coraz większe zrozumienie konieczności współpracy z rządem tam, gdzie tego wymaga interes państwa.

Następnie pos. *Okulicz* przedstawił pracę kół regionalnych, które za pośrednictwem Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem bronić mają interesów ogólnych i gospodarczych poszczególnych województw. Koła regionalne nowogródzkie i wileńskie ze względu na wspólnotę interesów pracują razem.

Referatem swym pos. *Okulicz* pogłębił to wielkie zaufanie, jakie pokładają masy wyborcze wobec przedstawicieli swych w B. B.

Z całej Polski.

— **Pomnik Marszałka Piłsudskiego.** W twierdzy Modlin, zawiązał się komitet budowy pomnika Pierwszego. Marszałka Polski, Józefa Piłsudskiego. Komitet ten wystąpił do magistratu m. st. Warszawy o dostarczenie granitu na podstawę pomnika.

Twierdza Modlin jest typowem miastem wojskowem. Konsystuje tam kilka pułków różnych rodzajów broni, a z ludności cywilnej zamieszkują tylko rodziny wojskowych. Pomnik stanie prawdopodobnie nawprost kasyna garnizonowego.

— **Zjazd Sybiraków.** W dniach 29 i 30 b. m. odbędzie się w Warszawie zjazd Sybiraków, mający na celu stworzenie związku Sybiraków, który objąłby wszystkich obywateli polskich, połączonych na Syberji wspólną pracą ideową dla Polski.

Do Związku wejdą: b. wojskowi, należący do formacyj polskich na Syberji, uczestnicy powstań narodowych, zesłańcy i więźniowe polityczni, pracownicy polskiego wojennego komitetu, funkcjonarjusze polskich placówek państwowych na Syberji i szereg osób, które brały czynny udział w pracy społecznej na Syberji.

Wszyscy, pragnący wziąć udział w zjeździe, proszeni są o podanie swych adresów do dn. 20 b. m., celem umożliwienia prac organizacyjnych zjazdu.

Karty wstępu w cenie 3 zł. otrzymać można w lokalu Związku Obrony Kresów Zachodnich, Nowy Świat 21.

— **Nowoodnaleziony fresk na zamku warszawskim.** Bliższe badania odkrytego ostatnio na zamku warszawskim fresku późno-gotyckiego wykazują, iż znajduje się on w jednej z trzech wnęk, które stanowiły ongiś część kaplicy książąt Mazowieckich. Później kaplica została całkowicie przebudowana, tak, że już za czasów Władysława IV w części tej zamku mieścił się teatr.

Malowidło na fresku przedstawia Zwiastowanie. Dalsze prace, związane z odczyszczeniem fresku, są w toku.

— **Pierwsze polskie samochody.** W dniu 11 czerwca w Czechowicach pod Warszawą odbyło się poświęcenie pierwszej serji samochodów w ilości 50 sztuk wybudowanych przez zakłady mechaniczne „Ursus“.

Uroczystość zaszczycił swoją obecnością p. Prezydent Rzeczypospolitej. Byli również obecni p. min. Kwiatkowski marszałek Senatu Szymański oraz przedstawiciele sfer wojskowych i gospodarczych.

— **Tylko loty treningowe:** W związku z wiadomościami, które ukazały się w prasie departament lotnictwa komunikuje, że porucznicy Kalina i Szałas dokonywują normalnych lotów treningowych, które nie pozostają w żadnym związku z lotem do Ameryki Południowej, ponieważ co do tego lotu żadna decyzja nie istnieje.

— **Konkurs na stypendja dla słuchaczy Politechniki.** Ministerstwo Robót Publicznych ogłosiło za pośrednictwem rektoratów Politechnik Warszawskiej i Lwowskiej konkurs na stypendja dla słuchaczy zwyczajnych inżynierji lądowej, wodnej, architektury i miernictwa, którzy zobowiążą się wstąpić po ukończeniu studjów do służby państwowej. Stypendja będą przyznane studentom, którzy ukończyli przynajmniej pierwszy rok studjów. Dla Politechniki warszawskiej przyznano 11 stypendjów po 1500 zł. rocznie, dla lwowskiej 6 stypendjów po 1.250 zł. rocznie. Bliższe szczegóły zawarte są w ogłoszeniach konkursu, przesłanych Rektoratom.

— **Kongres eucharystyczny we Lwowie.** Zapowiedziany na dzień 16 i 17 bm. kongres eucharystyczny we Lwowie zapowiada się imponująco. Do tej pory zgłosiło udział w kongresie 32 tys. osób z poza Lwowa. Przybędzie cały szereg pielgrzymek z Małopolski, Pomorza i t. d. Na kongres przybędzie do Lwowa szereg dostojników kościelnych. Kardynał Prymas ks. Hlond ma przybyć 15 bm. Prezydjum kongresu zaprosiło również na wszystkie uroczystoś i biskupów obrządku grecko katolickiego.

— **Święto 30 pułku piechoty.** W sobotę 9 b. m. odbyła się uroczystość święta pułkowego, stacjonowanego w Warszawie 30 pułku piechoty. Uroczystość połączona była z poświęceniem sztandaru, ufundowanego sumptem gmin Warszawy, Łodzi i Łowicza. W uroczystości wziął udział Pan Prezydent Rzeczypospolitej Mościcki w najbliższym otoczeniu, ministrowie Romocki i Miedziński, przedstawiciele generalicji z wiceministrem Konarzewskim, oraz szereg przedstawicieli korpusu dyplomatycznego.

Ze świata.

— **Ryba morska z epoki lodowcowej.** W Szwecji północnej znaleziono niedawno podczas przekopywania brzegów rzeki Aangerman River, na głębokości o śmiu metrów, twardy przedmiot. przypominający kształtem rybę. Geologowie, zbadawszy go wraz z cząstkami przylegającej ziemi, orzekli, że jest to ryba morska z późniejszej części okresu lodowego, i określili jej wiek na sześć tysięcy lat.

— **Znamienny proces.** Donoszą z San Francisco: Pani Katarzyna Kelly, żona osobnika, straconego w tych dniach na krześle elektrycznem za zbrodnie rabunku i morderstwa, wytoczyła sześciu chirurgom tutejszym proces o 50 tys. dolarów odszkodowania za to, że z trupa jej męża wyjęli bezprawnie pewne gruczoły. Jeden z oskarżonych lekarzy oświadcza w gazetach, że on i jego towarzysze w istocie wyjęli gruczoły z trupa i przesadzili je w organizm jednego z ubogich pacjętów w szpitalu Uniwersytetu Kalifornijskiego „w interesie nauki i względów ludzkości“. Uczynili to w mniemaniu, że wdowa po zbrodniarzu na to się zgodziła i w wierze, że operacja ta będzie miała wielkie znaczenie dla rozwoju nauki chirurgicznej.

— **Reorganizacja władz lotniczych we Francji.** W dniu 30 maja r. b. francuska Rada Ministrów debatowała nad nową organizacją władz żeglugi powietrznej. Członkowie gabinetu wyrazili życzenie, by zarówno lotnictwo wojskowe, jak i komunikacyjne, podporządkowane zostało jednemu kierownictwu. Następnie zastanawiano się nad formą nowej władzy zwierzchniej, przyczem wysuwano projekty stworzenia komisji, podsekretarjatu stanu, a nawet oddzielnego ministerstwa. Prezes Rady Ministrów Poincare, który dotychczas był przeciwny stwarzaniu nowego ministerstwa ze względów polityki skarbowej, obecnie wyraził swą zgodę. Spodziewać się należy, że sprawa organizacji nowych władz lotniczych załatwiona zostanie definitywnie w przeciągu 2—3 tygodni. Ze względu na okoliczność, iż ilość istniejących ministerstw zatwierdzona jest ustawą, sprawa oprzeć się będzie musiała o parlament, który musi zezwolić na stworzenie nowego ministerjum. Jako najpoważniejszego kandydata na przyszłego ministra lotnictwa, wymieniają dawnego podsekretarza stanu Laurant-Eynac, który ustąpił w sierpniu 1926 roku po zniesieniu podsekretarjatu stanu.

Życie białoruskie.

— **Połączenie Białoruskiego Komitetu Narodowego.** Jak wiadomo, w roku zeszłym, 1927, p. Jaremicz z Rogulą oraz Chadecja białoruska odłączyły się od Białoruskiego Komitetu Narodowego w Wilnie i utworzyły swój własny Komitet Narodowy Nr 2. Było to wówczas w pewnej mierze likwidacją Komitetu, ponieważ jedna strona nie chciała uznać strony drugiej.

Obecnie pod wpływem ciosu, zadanego społeczeństwu białoruskiemu osądzeniem posłów i przywódców „Hromady“ w społeczeństwie białoruskiem powiał duch pojednania, czego przejawem ma być zjednoczenie komitetów, które ma nastąpić w najbliższym czasie.

— **Białoruski Związek Gospodarczy.** Niedawno założony Białoruski Związek Gospodarczy rozwija się z powodzeniem. Został założony szereg miejscowych kół oraz kilka spółdzielń. Jest widoczna potrzeba podobnej organizacji, znającej potrzeby drobnych rolników ziem białoruskich.

Zjazd Związku Naucz. Polskiego Szkół Powszechnych.

W sobotę zakończyło swoje trzydniowe obrady nauczycielstwo szkół powszechnych ziemi wileńskiej i nowogródzkiej należące do wymienionego powyżej Związku najpoważniejszego na terenie tych szkół.

Z natury rzeczy, jak to zwykle na wszystkich zjazdach bywa, najważniejszy był dzień ostatni. Obrady rozpoczęły się o godz. 9-ej rano w obecności kuratora p. *Pogorzelskiego* którego przywitał przewodniczący p. *Dobosz* podkreślając, że Związek i ogół nauczycielstwa szkół powszechnych darzy p. kuratora pełnem zaufaniem. P. kurator może liczyć na jaknajintensywniejsze poparcie nauczycielstwa w swej pracy nad rozwojem szkolnictwa powszechnego i oświaty mas ludowych wogóle.

Zebrani burzą oklasków przyjęli oświadczenie p. Dobosza.

P. kurator podziękował p. przewodniczącemu zjazdu za to jego oświadczenie, stwierdzając, że zaufanie nauczycielstwa będzie dla niego zachętą do pracy.

Następnie wygłosił odczyt delegat Związku Głównego Z. N. P. S. P. w Warszawie prof. Uniw. Warsz. *Aleksander Patkowski.*

Mówił o Tow. Powszechnych Uniwersytetów Regjonalnych, o kursie regjonalnym zorganizowanym przez Towarzystwo, który odbędzie się w ciągu najbliższych wakacyj w Trokach; o roli którą powinno odegrać nauczycielstwo szk. p. w ruchu regjonalistycznym; o tem, że każde „ognisko“, (w które organizuje się nauczycielstwo w związku; jest to najmniejsza jego jednostka organizacyjna) ma wysłać conajmniej jednego delegata na ten kurs z obydwu ziem podlegających komisji wileńskiej. Zostanie utworzona specjalna komisja w związku, która będzie współpracowała z miejscowemi czynnikami w Wilnie, w pracy nad zorganizowaniem kursu w Trokach.

Po referacie prof. Patkowskiego, który dość obszernie mówił w nim także o ruchu regjonalistycznym i o jego znaczeniu wogóle, — nastąpiła ożywiona dyskusja, w której m. in. zwrócono uwagę na szereg odrębności charakteryzujących poszczególne okolice w woj. wil. i nowogr. i konieczność dostosowywania do nich pracy oświatowej i społecznej. Pozatem stwierdzono wielką potrzebę zapoznawania nauczycielstwa z zagadnieniami natury gospodarczej co go zbliży znacznie do ludu wiejskiego i ułatwi pracę oświatową nad nim.

Następnym punktem sobotnich obrad przedpołudniowych było sprawozdanie zarządu Komisji Zarządu Głównego Z. N. P. S. P. w Wilnie, wygłoszone przez jej przewodniczącego p. *Stanisława Dobosza.*

Władzą naczelną związku jest Zarząd Główny w Warszawie, któremu podlegają liczne prowincjonalne „komisje“, tym zaś oddziały powiatowe skupiające pod sobą poszczególne „ogniska“ (obejmujące mniej więcej obręb gminy, czy też obszar jej odpowiadający).

Komisja wileńska obejmuje swoją władzą województwa: wileńskie i nowogródzkie. W pierwszem jest 8 oddz. pow. Związku, obejmujących 69 ognisk z 946-oma członkami. W drugiem—7 oddziałów pow. 67 ognisk 1161 członków.

Komisja na terenie kuratorjum i obu województw w 76-u sprawach, przeważnie personalnych zorganizowała i prowadzi referat prawny; zorganizowała 8 kursów wakacyjnych dla nauczycieli niewykwalifikowanych z 333 ma uczestnikami oraz prywatny wyższy kurs dla nauczycieli z wykładami w czasie feryj świątecznych i letnich.

Sprawozdanie Zjazd przyjął do wiadomości wyrażając Zarządowi jednogłośnie votum zaufania. Ciekawe były bardzo momenty przemówienia przewodniczącego, w których on mówił o zwalczaniu związku przez inspektorów powiatowych szk. powsz., zwłaszcza nastrojonych endecko, czego zresztą p. Dobosz nie zaznaczał. Gdy się tylko jakiś oddział powiatowy Związku zorganizował, natychmiast członkowie jego zarządu byli przenoszeni w różne strony powiatu i w ten sposób pozbawieni możności kontynuowania pracy organizacyjnej. *Tak było np. w powiecie brasławskim, a podobno jest i dotychczas gdyż praca związku jest tam niezbyt znaczna.*

Po godzinnej przerwie nastąpił referat p. *Łyszczarczyka* delegata oddz. pow. w Wołożynie „O pracy w ogniskach“.

Referat ten bardzo ważny ze względu na swoją treść dzięki bezsporności poruszonych w nim kwestyj nie wywołał dyskusji.

Następnie odbyły się wybory nowego zarządu komisji wileńskiej, do którego weszli:

P. *Dobosz Stanisław*, jako przewodniczący komisji w dalszym ciągu (jednogłośnie) pp. *Sadowski, Matowski, Jaworski, Radziewanowski, Jasiński, Dracz, Dobrowolski, Zasłona, Osuchowski, Wesołowski, Tapisz, Łuszczarczyk, Niewiadomski, Wardziak, Brzozecki, Warglewski*, p. *Bunimowiczowa* i p. *Konieczny*.

Do sądu honorowego pp.: *Snarska, Wierusz-Kowalski, Fleury, Michniewski, Świeżewski i Orlik*. Na ich zastępców pp.: *Proniewski, Kisły i Foremny*.

Do komisji rewizyjnej pp.: *Lisowski, Marcinowski, Całewicz*. Na zastępców: p. *Młodkowska*, pp.: *Chmielewska i Stelmach.* *(Kl.)*

Życie gospodarcze.

Stan rolnictwa na Łotwie.

Łotwa jest krajem, który może w większym stopniu, niż inne, ucierpiał od wojny. Front przez kilka lat przecinał ziemie wchodzące w skład obecnej Republiki Łotewskiej. To też rolnictwo łotewskie ucierpiało w tym okresie bardzo dotkliwie. Czynnikiem, który bardzo silnie przyczynił się do upadku rolnictwa łotewskiego była także reforma rolna przeprowadzona tam nadzwyczaj gwałtownie i to nie pod kątem widzenia gospodarczych i socjalnych interesów kraju, ale pod hasłami nacjonalistycznemi.

W ostatnich latach jednak obserwujemy usilną pracę nad podźwignięciem rolnictwa łotewskiego z upadku. Możemy też w niektórych dziedzinach stwierdzić znaczną poprawę sytuacji. Obszar zasiewów już osiągnął przeważnie normy przedwojenne, a w niektórych wypadkach nawet te normy przekroczył. W każdym razie, porównując gospodarkę ostatnich lat, obserwujemy w wielu dziedzinach poważny postęp.

Obszary zasiewów w ciągu ostatnich lat przedstawiają się jak następuje (w tysiącach ha):

	1909/13		1920/25		1926		1927	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Żyto	350,8	100	243,1	69	251,3	72	256,3	73
Pszenica	32,6	100	29,7	91	49,5	152	58,7	180
Jęczmień	191,0	100	160,1	84	190,2	100	185,3	97
Owies	305,9	100	285,6	93	320,8	105	305,2	100
Ziemniaki	79,6	100	68,4	86	82,1	103	85,5	107
Len	69,6	100	49,6	71	63,8	92	63,1	91

Czynione są także bardzo znaczne usiłowania w kierunku wprowadzenia bardziej nowoczesnych metod pracy na roli. Wyraża się to w znacznem zwiększeniu użycia maszyn rolniczych oraz użycia nawozów sztucznych. Przywóz maszyn rolniczych do Łotwy w okresie powojennym przedstawia się jak następuje (w latach łotewskich):

Rok	Wartość w łat.	%
1921	3.171.363.—	100,00
1922	3.565.114.—	112,42
1923	7.385.368.—	232,88
1924	5.146.724.—	162,29
1925	5.026.884.—	158,51
1926	5.911.521.—	186,40
1927	4.812.472.—	151,75

Z powyższych danych widzimy, że w pierwszych latach istnienia niepodległego państwa łotewskiego ilość wwożonych maszyn rolniczych bardzo szybko wzrastała, od 1924 roku rozpoczął się spadek przywozu. Tak samo od roku 1925 rozpoczął się spadek konsumpcji nawozów sztucznych. Ten spadek użycia środków bardziej intensywnej uprawy niewątpliwie odbija się także poważnie na wydajności warsztatów. Np. przeciętna wydajność owsa z ha wynosiła w 1909/13 latach 9,12 kwintali, w 1920/25—8,88 kw., w 1926—8,60 kw., w 1927—6,8 kw. Przeciętnie wydajność włókna lnianego w 1909/13 latach wynosiła — 4,34 kw. z ha, w 1920/25 — 4,02 kw., w 1926—9,91 kw., w 1927—7,02 kw. W innych dziedzinach uprawy ten spadek wydajności nie nosi charakteru tak stałego, jak w przytoczonych przykładach, jednak także w wielu wypadkach daje się zauważyć. Jest to prawdopodobnie w dużym stopniu skutek zbyt pochopnego i nieracjonalnego przeprowadzenia reformy rolnej, skutek ingerencji namiętności nacjonalistycznych do polityki gospodarczej i socjalnej.

Natomiast niewątpliwie znaczny postęp wykazuje ilościowy stan inwentarza żywego. W Łotwie obserwujemy obecnie powolne przekształcanie się gospodarstw rolnych na gospodarstwa w pierwszym rzędzie hodowlane. Jest to zjawisko, które obserwujemy także na naszych ziemiach. Wiąże się ono ściśle z przebudową ustroju agrarnego, z rozdrobnieniem dawnych dużych gospodarstw. Stan inwentarza żywego na Łotwie w latach ostatnich przedstawia się, jak następuje (w tysiącach głów).

	1913	%	1926	%	1927	%
konie	320	100	365	114	369	115
bydło rogate	912	100	995	105	966	105
owce	996	100	1152	116	1127	113
świnie	557	100	521	94	534	96

Obok tego zwiększenia się ilościowego stanu hodowli obserwujemy jednak upadek rasy. Jest to także zjawisko powolne i zjawisko związane z rozdrobnieniem większej własności, które możemy stwierdzić i w naszym kraju. Trzeba przypuszczać, że rozwój rolniczych organizacyj społecznych te braki w przyszłości usunie.

Dla Łotwy rozbudowa produkcji rolniczej ma szczególnie duże znaczenie (produkta rolne stanowią około połowy eksportu łotewskiego) szczególnie dużą rolę w eksporcie łotewskim odgrywa len, który w 1926 stanowił 20,16 proc. wartości całego wywozu (w 1927 — 12,07 proc.), oraz masło, które stanowiło w 1926 r. — 19,86 proc., a 1927 — 18,74 proc. Len Łotwa eksportuje przeważnie do Belgji (około 53 proc.), skąd znaczna część jest zakupywana przez fabryki północnej Francji. Na drugim miejscu stoi Anglja (33,18—38,68 proc.), Masło zaś jest przeważnie eksportowane do Niemiec (77,17—85,83 proc.). Oprócz tego Łotwa eksportuje poważną ilość mięsa, które prawie całkowicie idzie do Anglji.

Bor.

KRONIKA KRAJOWA.

— **Stan zasiewów.** Stwierdzono, iż w ostatnich tygodniach stan zasiewów na terenie województwa wileńskiego pogorszył się o dalsze 0.2%. tłumaczyć to należy w pierwszym rzędzie ostatniemi przymrozkami.

— **Udział Wileńskiej Dyrekcji Kolejowej w Wystawie Targów Północnych.** Jak się dowiadujemy, Wileńska Dyrekcja Kolejowa usilnie przygotowuje się do wzięcia udziału w mających się odbyć w jesieni b. r. Targach Północnych. Do chwili obecnej nie zostało jeszcze ustalone, czy Dyrekcja wystawi własny pawiljon. W każdym razie na Wystawie Targów Północnych szeroko uwzględnione zostaną działy: eksploatacyjny, techniczny i humanitarny. Pozatem Dyrekcja Wileńska zamierza na Wystawie Targów Północnych zaprezentować pracę poczynioną od roku 1921 w dziedzinie odbudowy i budowy.

— **Żelazo do Sowietów.** W terminie od 27 maja r.b. do dnia 3 b.m. przez st. Podświle przeszło do Rosji sowieckiej 46 wagonów naładowanych żelazem.

— **Uruchomienie fabryki futer sztucznych.** W Wilnie została uruchomiona fabryka futer pod nazwą „Fux", wyrabiająca futra sztuczne. Wyroby tej fabryki przeznaczone są również i na eksport.

— **Zgłaszanie akcesu na Wystawę Targów Północnych.** Ostatnio do Komitetu Wykonawczego Wystawy Targów Północnych napływają coraz liczniejsze zgłoszenia od poszczególnych firm, chcących przez wystawienie swoich eksponatów wziąć udział w Wystawie Targów. Między innemi przedwczoraj zgłosiły swój akces Państwowe Zakłady Naftowe. Wystawią one prawdopodobnie prowizoryczny szyb naftowy.

Giełda wileńska z dn. 11.VI. b. r.

Ruble złote	4,71½—4,70
Listy zast. 4½% Wil. B. Ziem. zł. 100	69,50
Akcje Banku Polskiego (zł. 100)	195,50

Giełda warszawska z dn. 11.VI. b. r.

CZEKI:

Dolary	8.89—8.87
Belgja	124.46—124,15
Holandja	359.75—358,85
Londyn	43,52¼—43,41
Nowy-Jork	8.90—8,88
Paryż	35,07—34,99
Praga	26.41—26,35
Szwajcarja	171.81—171,31
Stokholm	239,25—238.65
Wiedeń	125,38—125,07

Wieści i obrazki z kraju.

KRONIKA NOWOGRÓDZKA.

— **Mianowania w Nowogródku.** Ostatnio zostali mianowani, względnie ustaleni w służbie następujący urzędnicy w Nowogródku. D-r Tadeusz Garazdziński został mianowany inspektorem lekarskim w urzędzie wojewódzkim w VI st. służb., referendarz p. Strzałkowski został ustalony w VII st. służb. zastępca starosty pow. nowogródzkiego p. Antoni Salmonowicz został mianowany i ustalony w służbie w VII st. służb., urzędnikami w VIII st. służb. zostali definitywnie mianowani p.p. Bernard Komorowski i Piotr Darmiszewski i urzędnikami w IX st. służb. p.p. Pikura, Borowiecki i Pielach.

KRONIKA LIDZKA.

— **Lida idzie w ślady Pruszkowa.** Na najbliższem posiedzeniu Rady Miejskiej m. Lidy ma wpłynąć wniosek o wprowadzenie na terenie miasta głosowania, które ma rozstrzygnąć o wprowadzeniu w Lidzie zakazu sprzedawania alkoholu.

— **Olbrzymi pożar.** Onegdaj we wsi Ponemonce pow. lidzkiego wybuchł pożar, który pochłonął 33 domy mieszkalne, 6 stodół i kilkanaście zabudowań gospodarskich. Straty wynoszą około 200.000 zł

KRONIKA WILEJSKA.

— **Interwencja poselska.** Przed kilku dniami poseł białoruski z Białoruskiego Robotniczo-Włościańskiego Klubu Poselskiego — p. Wołyniec interwenjował u p. starosty wilejskiego, domagając się otwarcia zamkniętych w powiecie wilejskim czterech hurtków w Osipowiczach, Kołowiczach, Chowtkach i Porce. Hurtki te zamknięte zostają przez władze administracyjne, wobec stwierdzenia w nich poważnych niedokładności w biurowości i prowadzeniu kasy.

KRONIKA GŁĘBOCKA.

— **Posiedzenie wydziału powiatowego.** W dniach 30 i 31 maja r. b. odbyło się w Głębokiem posiedzenie wydziału powiatowego, na którem poza omówieniem szeregu spraw bieżących uchwalono w celu podniesienia hodowli zakupić 4 buhaje czerwonopolskiej rasy, oraz 4 knury rasy W. B. A., pozatem uchwalono zorganizować w dniu 1. VII. b. r. pokaz koni w Głębokiem, sześć pokazów bydła, trzody i owiec w następujących miejscowościach: w Głębokiem — 1. VII. r. b., Dokszycach — 3. VII., Parafjanowie — 4. VII., Szarkowszczyźnie — 10. VII, Plisie — 11. VII. i Mikołajewie — 12. VII. Jednocześnie w Głębokiem ma być zorganizowana wystawa wyrobów przemysłu ludowego.

W dziedzinie komunikacji, w celu wykorzystania dotacji rządowej w kwocie zł. 350.000 i wykonania budżetu rocznego — postanowiono bezzwłocznie przystąpić do budowy szosy Ziabki — Prozoroki — Jazno — Królewska Karczma użytkując już częściowo zgromadzony materjał. Z przewidzianej w budżecie Sejmu sumy zł. 43.000 na brukowanie dróg gminnych postanowiono opłacać koszty robocizny fachowej przy zabrukowywaniu wiosek, których mieszkańcy dostarczą brukowiec, piasek oraz częściowo robociznę.

Po wysłuchaniu petycji delegacyj gmin: dokszyckiej, tumiłowickiej, parafjanowskiej, porpliskiej, prozorockiej i m. Dokszyc w sprawie przeniesienia siedziby Sądu Pokoju z Dokszyc do Parafjanowa, wydział powiatowy wypowiedział się za pozostawieniem sądu w Dokszycach z zachowaniem sesji wyjazdowej w Prozorokach

Mając na względzie udogodnienie mieszkańcom powiatu załatwienia spraw wojskowych, wydział powiatowy uchwalił prosić czynniki miarodajne o utworzenie Powiatowej Komendy Uzupełnień w Głębokiem.

Z rozpatrzonych przez W. P. uchwał Rad Gminnych zasługują na uwagę uchwały R. G. gm. tumiłowickiej, wprowadzające przepisy przeciwpożarowe i budowę chodników w wioskach. Powyższe uchwały, świadczące o zrozumieniu i dbaniu przez Radę Gminną o dobrobyt mieszkańców gminy powinny służyć przykładem dla innych gmin.

KRONIKA GRODZIEŃSKA.

— **Zagadkowe samobójstwo.** Wystrzałem z rewolweru pozbawił się życia w numerze hotelu Słowiańskiego w Grodnie posterunkowy Bolesław Bogucki. Bogucki miał długi w spółdzielni spożywców „Jutrzenka", które w przeddzień desperackiego czynu uregulował. Przyczyna samobójstwa dotychczas nie została ustalona.

— **Egzamina wstępne** do klas I, IV, V, VI i VII gimnazjum państwowego męskiego im. Adama Mickiewicza w Grodnie odbędą się 21 i 22 czerwca.

KRONIKA STOŁPECKA.

— **Rozmowy telefoniczne z Mińskiem i Moskwą.** Urząd pocztowy w Stołpcach otrzymał przed kilku dniami prawo na prowadzenie rozmów telefonicznych z Mińskiem i Moskwą. Opłata za rozmowę z Mińskiem wynosi 2 zł. franki i 10 centimów i za rozmowę z Moskwą 7 fr. zł. i 20 cent. Od godziny 19-ej do 8-ej rano opłaty wynoszą 3/5 normalnej taryfy.

W dniach najbliższych urząd pocztowy w Stołpcach będzie miał spis abonentów z Moskwy i Mińska.

KRONIKA MOŁODECZAŃSKA.

— **P. wojewoda w Mołodecznie.** W dniu 10 czerwca b. r. p. wojewoda wileński Władysław Raczkiewicz w towarzystwie naczelnika Wydziału Bezpieczeństwa Stefana Kirtiklisa oraz sekretarza osobistego p. Staniewicza był obecny na obchodzie Święta W. F. i P. W. pow. Mołodeczańskiego i na zawodach sportowych Policji Państwowej woj. wileńskiego, które odbywały się pod protektoratem p. wojewody. Sprawozdanie z Święta W. F. i P. W. podamy w jednym z najbliższych numerów.

— **Zjazd komendantów powiatowych P. P.** W ubiegłą niedzielę w Mołodecznie odbył się zjazd powiatowych komendantów Policji Państw. województwa wileńskiego. Na zjeździe omawiano szereg spraw z zakresu organizacji służby bezpieczeństwa.

KRONIKA OSZMIANSKA

— **Ofiara bandytyzmu.** W dniu 8 bm. na powracającą z Ostrowca Bronisławę Małyszko m-kę wsi Taboryszki gm. polańskiej pow. oszmiańskiego napadł w lesie jakiś osobnik, który zadał jej 6 ciężkich ran w głowę. Małyszkę przewieziono do szpitala św. Jakóba, gdzie znajduje się w stanie budzącym obawy o życie. Ciężkie uszkodzenie ciała zadane zostało prawdopodobnie na tle zemsty osobistej.

KRONIKA BRASŁAWSKA.

— **Odroczenie rozprawy przeciwko ks. Szutowiczowi.** Rozprawa sądowa, jaka w dniu 8 b. m. miała się odbyć w Brasławiu na sesji wyjazdowej wileńskiego Sądu Okręgowego przeciwko białoruskiemu ks. Szutowiczowi, została odroczona wobec nie stawiennictwa wielu świadków ze strony oskarżenia.

KRONIKA KRAŚNIEŃSKA.

— **Ucieczka z lochów Czrezwyczajki w Mińsku.** Onegdaj w rejonie Krasnego patrol K.O.P-u zatrzymał za nielegalne przekroczenie granicy polsko-sowieckiej dwóch osobników. Przy badaniu stwierdzili oni, iż udało się im zbiec z więzienia w Mińsku.

KRONIKA MICKUŃSKA.

— **Tragiczne skutki zabawy.** Onegdaj rano we wsi Ruskie Wierzby gm. mickuńskiej 5-cio letni chłopak Jan Kulwis bawiąc się zapałkami na poddaszu spowodował wybuch znajdującej się w pobliżu benzyny. Wywołało to pożar stodoły, w którego płomieniach spłonął sprawca. Dzięki energicznej akcji ratunkowej pożar wkrótce ugaszono spłonęła tylko część zabudowania.

Włamanie na dworcu kolejowym.

Nocy onegdajszej dokonano zuchwałego włamania do bufetu kolejowego na stacji Gieraniny. Łupem złodziei stała się większa ilość znaczków pocztowych i produktów spożywczych. Wszczęte dochodzenie doprowadziło do ujęcia w Wilnie w dniu wczorajszym sprawców włam n'a. Jak się okazało są to niejaki Korolnikow i Rusiecka.

Aresztowanie „technika" komunistycznego.

Onegdaj policja aresztowała w pociągu zdążającym z Wilna do Warszawy, wybitnego „technika" komunistycznego L. Lwa, przy którym znaleziono większą ilość odezw komunistycznych, przygotowanych do kolportażu. Na treść odezw składały się protesty przeciwko skazaniu „hromadowców" oraz żądania zwolnienia ich z więzienia.

RUCH STRZELECKI.

— **Ogólnopolskie zawody strzeleckie w Przemyślu.** W dniach 29 i 30 czerwca b. r. odbędą się w Przemyślu VII ogólnopolskie zawody strzeleckie.

W zawodach mogą brać udział członkowie organizacyj p. w., stowarzyszeń i klubów strzeleckich i sportowych, związków oficerów i podoficerów rezerwy, wojskowi służby czynnej.

Zawodnikom przysługuje zniżka kolejowa w wysokości 50 proc. normalnej ceny biletu, przyczem do Przemyśla opłaca się cały bilet, z powrotem przysługuje przejazd bezpłatny na mocy zaświadczenia Komitetu Organizacyjnego.

Wyżywienie na miejscu za opłatą 1 zł. za porcję żołnierską. Kwatery wspólne bezpłatne. Zamówienia na kwatery i wyżywienia zgłaszać należy do dnia 22 czerwca.

Zgłoszenia zawodników do dnia 20 czerwca pod adresem Komendy Okręgu Związku Strzeleckiego w Przemyślu, ul. Kilińskiego 10, dokąd skierowywać należy również wszelką korespondencję w sprawie zawodów.

KRONIKA.

Wtorek 12 czerwca	Dziś: Onufrego Pust. Jutro: Antoniego Padew. W. Wschód słońca g. 2 m. 56 Zachód „ g. 19 m. 36

METEOROLOGICZNA.

— **Spostrzeżenia Zakładu Meteorologicznego U. S. B. z dn. 11. VI. b. r.** Ciśnienie średnie w milimetrach 755. Temperatura średnia +26° C. Opad w milimetrach. — Wiatr przeważający południowy. Pogodnie. Maksimum na dobę +29 C.

Tendencja barometryczna — stały spadek ciśnienia.

KOŚCIELNA.

— **Powrót do Wilna J. E. bisk. Bandurskiego.** Po dłuższej nieobecności w dniu wczorajszym powrócił do Wilna J. E. biskup Bandurski.

— **Uroczysta procesja.** W piątek 15 b. m. ku uczczeniu Najsłodszego Serca Jezusowego odbędzie się uroczysta procesja z kościoła św. Kazimierza do kościoła P. P. Wizytek.

Nabożeństwo rozpocznie się nieszporami o godz. 5 i pół w kościele św. Kazimierza. Po nieszporach ugrupują się parafjalne procesje i ruszą ulicami: Wielką, Ostrobramską i Piwną na dziedziniec przed kościół P. P. Wizytek. Po kazaniu i suplikacji wróci procesja do kościoła św. Kazimierza, gdzie odśpiewane zostanie „Te Deum".

Z KARTY ŻAŁOBNEJ.

— **Zgon instruktora Wil. Oddz. Zw. Spółdzielń Spożywców Rzplitej Polskiej.** Dnia 9-go czerwca zmarł w Wilnie Łukasz Orechwo instruktor Związku Spółdzień Spożywców. Zmarły był przewodniczącym Rady Nadzorczej Spółdzielni „Nowe Zabudowanie" w Wilnie. S. p. Łukasz Orechwo był gorliwym propagatorem ruchu współdzielczego wśród mas białoruskich. Zmarły liczył 39 lat. Cześć jego pamięci.

URZĘDOWA.

— **Przyjęcie p. prezydenta Folejewskiego przez p. wojewodę.** W dniu 11 b. m. p.prezydent miasta Folejewski był przyjęty przez p. wojewodę na konferencji, na której zostały omówione postępy prac przygotowawczych do Targów Północnych i Wystawy Roln. Przem. w Wilnie. Jednocześnie p. prezydent jako prezes Wystawy interwenjował u p. wojewody o poparcie dla zamierzeń komitetu. Tegoż dnia o godz. 10 min. 30 wiecz. p. wojewoda udał się w sprawach służbowych do Warszawy. Powrót p. wojewody spodziewany jest 14 b. m. rano.

— **Konferencja starostów.** Dnia 11 b. m. w małej sali konferencyjnej urzędu wojewódzkiego pod przewodnictwem p. wojewody Raczkiewicza odbyło się konferencja z poszczególnymi starostami województwa. Na konferencji obecni byli poszczególni naczelnicy wydziałów urzędu wojewódzkiego oraz starosta grodzki p. Iszora. Tematem obrad były sprawy: administracyjne, polityczne oraz gospodarcze i samorządowe.

Na konferencji tej poruszono niektóre drobne usterki w administracji, jakie dzięki swym ostatnim inspekcjom p. wojewoda mógł stwierdzić na prowincji. Poruszono również sprawy bezpieczeństwa. Co się tyczy spraw gospodarczych to omawiano potrzeby gospodarcze Wileńszczyzny oraz omówiono plan prac gospodarczych na najbliższe lata.

Pozatem poruszono sprawę Rady Wojewódzkiej i jej składu personalnego oraz omówiono sprawę przyszłych wyborów do żydowskich gmin wyznaniowych. W dniu dzisiejszym p. wojewoda wyjeżdża do Warszawy, gdzie również zda sprawozdanie z ostatniej konferencji starostów.

MIEJSKA.

— **Wielka burza nad Wilnem.** Wczoraj między 8—9 wieczorem po upalnym dniu przeszła nad Wilnem i okolicami gwałtowna burza z piorunami i ulewnym deszczem.

Kilka piorunów uderzyło w różnych punktach miasta, a jeden z nich w elektrownię miejską, skutkiem czego zostały zniszczone przewodniki i uszkodzone dynamo. Z tego też powodu miasto było pozbawione światła przeszło dwie godziny.

Jak nas informują, w podmiejskich okolicach burza wyrządziła znaczne szkody.

— **Angielskie soboty w Magistracie.** Na wczorajszem posiedzeniu prezydjum Magistratu m. Wilna zdecydowało z dniem 16 b. m. wprowadzić t. zw. „soboty angielskie". Wobec powyższego urzędowanie w Magistracie poczynając od najbliższej soboty przez cały okres letni w soboty odbywać się będzie wyłącznie do godz. 1 m. 30.

SAMORZĄDOWA.

— **Posiedzenie wydziału powiatowego.** Dnia 12 b. m. odbędzie się posiedzenie wydziału powiatowego Sejmiku Wileńsko-Trockiego. Na posiedzeniu tem poruszony zostanie cały szereg spraw samorządów gminnych, rolnych, drogowych i inwestycyjnych.

Z KOLEI.

— **Dla udogodnienia komunikacji lokalnej z Wilnem** okolic przylegających do st. Ignalino i Dukszty, poczynając od dnia 15 czerwca r. b. przedłuża się, tytułem próby, bieg pociągów lokalnych NNr. 725/726 Wilno — N. Święciany, od N. Święcian do Dukszt i z powrotem, z kursowaniem, jak dotychczas, tylko w dnie robocze według następującego rozkładu jazdy:

Poc. Nr. 725: N. Święciany odj. 2.06, Ignalino przyj. 2.32, odj. 2.37, Dukszty przyj, 3.05.

Poc. Nr. 726: Dukszty odj. 3.45, Ignalino przyj. 4.22, odj. 4.32 N. Święciany przyj. 5.05.

SPRAWY SZKOLNE.

— **„Święto pieśni".** Dnia 15-go czerwca r. b. odbędzie się doroczne „Święto pieśni" dzieci szkół powszechnych m. Wilna. Uroczystość odbędzie się w sali teatru Reduta i będzie transmitowana do wszystkich radjostacyj w Polsce. Główną atrakcją będzie śpiew zespolonego chóru (1600 dzieci). Prócz tego odbędzie się konkurs chórów szkolnych, do którego stanie 14 szkół.

Wejście do Reduty za zaproszeniami.

— **Zjazd Seminarjów Nauczycielskich.** Dnia 16 czerwca r. b. odbędzie się w wilnie zjazd seminarjów nauczycielskich Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w celu przeprowadzenia prób (konkursu) solfedżu, śpiewu chóralnego oraz gry na skrzypcach. Młodzież przy tej sposobności zwiedzi Wilno i jego okolice oraz usłyszy 15 czerwca wileńskie „Święto pieśni" i 17 czerwca konkurs chórów wileńskich.

— **Egzaminy publiczne w Konserwatorjum.** Egzaminy publiczne uczniów i uczenic Konserwatorjum Muz. w Wilnie odbędą się w następujących terminach: 1) dnia 13 b. m. o godz. 5 i pół po południu (skrzypce, wiolonczela, śpiew, instrum. dęte); 2) dnia 14 b. m. o godz. 5 i pół popołudniu (fortepian); 3) dnia 15 b. m. o godz. 4 popoł. (fortepian, kurs wyższy).

Karty wstępu w sekretarjacie Konserwatorjum (Dominikańska 5) od godz. 4—7.

— **Stan zdrowotny dziatwy szkół powszechnych.** Podług ostatnio sporządzonego sprawozdania stan chorób wśród dzieci szkół powszechnych w miesiącu ubiegłym przedstawiał się w cyfrach następujących: świeżba — 16; inne choroby skórne — 25; gruźlica płuc podejrzana—38; gruźlica płuc stwierdzona—12; gruzlica innych narządów — 5; choroby nosa — 9; choroby uszu — 4; jaglicę—100; inne choroby oczu — 255; wady wzroku — 1. Z chorób zakaźnych zanotowano: koklusz — 6; odra — 1; świnka — 48.

— **Prawa Szkoły Handlowej Zw. Kupców i Przemysłowców.** Jak się dowiadujemy Szkoła Handlowa Zw. Kupców i Przemysłowców m. Wilna poczynając od roku szkolnego 1928/29 uzyskała prawa, na mocy których jej absolwenci mogą zajmować w administracji cywilnej stanowiska II-ej kategorji.

Tem samem wspomniana szkoła zrównana została w prawach z gimnazjami typu humanistycznego

ZEBRANIA I ODCZYTY.

— **Nadzwyczajne walne zebranie Wil. Tow. Lekarskiego.** Dnia 13 b. m. o godz. 19½ odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego (Zamkowa 24) w sprawie nadania członkowstwa honorowego. W razie przybycia niedostatecznej liczby członków następne walne zebranie odbędzie się tegoż dnia o godz. 20-ej bez względu na liczbę uczestników. Bezpośrednio po walnem odbędzie się zwyczajne posiedzenie naukowe (godz. 20 m. 15).

Porządek dzienny:

1) Dr. J. Kucharski — Pokaz chorych z oddziału chirurgicznego szpitala św. Jakóba,

2) Doc. dr. Abramowicz — Powikłania oczne przy znieczuleniach rdzeniowych.

3) Dr. Lewande — Wypadek ropnia mózgowego pochodzenia usznego.

— **Zjazd Lekarzy Kresowych** województw północno-wschodn. odbędzie się w Łucku w dniach 30 i 31 sierpnia r. b. Adres Komitetu Organizacyjnego Zjazdu: ul. Sienkiewicza 13, dr. Ludwik Radwański.

Termin zgłaszania referatów upływa z dniem 20 lipca r. b.

Wszystkie inne pisma uprasza się o przedrukowanie tego zawiadomienia.

SPRAWY ROBOTNICZE.

— **Posiedzenie komisji rolnej.** Celem zlikwidowania większej ilości zatargów, powstałych w powiecie wileńsko-trockim, pomiędzy robotnikami rolnymi a właścicielami ziemskimi, w dniach 20 i 21 b. m. w Inspektoracie Pracy odbędzie się posiedzenie komisji polubownej. Zaznaczyć należy, iż powiat wileńsko-trocki, pod względem ilości powstających zatargów rolnych, zajmuje w stosunku do innych powiatów województwa, pierwsze miejsce.

— **Zjazd robotników rolnych.** W końcu b. m. odbędzie się w Wilnie walny zjazd robotników rolnych z województwa wileńskiego.

— **Żądanie podwyżki.** Robotnicy drzewni, pracujący w zakładach drzewnych na terenie województwa wystawili żądanie podwyżki poborów o 75 proc. Robotnicy drzewni w m. Wilnie żądania podobnego nie wystawiali. Pracodawcy bowiem zgodzili się podnieść im zarobki według wskaźnika drożyźnianego od 10—12 proc. Żądania tak wysokiej podwyżki, z jakiem wystąpili robotnicy z prowincji, tłumaczą się okolicznością, iż od dłuższego już czasu nie otrzymywali oni żadnych podwyżek,

SPRAWY ŻYDOWSKIE.

— **Blok wyborczy.** W wyniku prowadzonych konferencyj trzy ugrupowania żydowskie: „Mizrachiści" i sjoniści i achduchowcy doszły do porozumienia w sprawie utworzenia przy przyszłych wyborach do żydowskich gmin wyznaniowych, wspólnego bloku prawicowego.

Z POGRANICZA.

— **Manewry wojsk łotewskich.** Onegdaj na pograniczu polsko-łotewskiem w rejonie Słobódki placówki K. O. P-u zaalarmowane zostały gęstemi strzałami ciężkiej artylerji. Jak się okazało w pobliżu granicy polskiej odbywały się wielkie manewry wojsk łotewskich. W manewrach udział wzięły wszystkie rodzaje broni niewyłączając eskadry samolotów i czołgów.

Teatr i muzyka.

— **Teatr Polski sala „Lutnia".** Dziś grana będzie w dalszym ciągu krotochwila Bissona i Marsa „Niespodzianki rozwodowe".

Wielką atrakcję stanowi dodatek rewjowy Nr. 1, składający się z ulubionych piosenek i skeczów.

Program zawiera: Zamiast prologu (K. Wyrwicz-Wichrowski), Ostatnia dziewica (Z. Opolski), Twoja ciotka (M. Szczęsna i Z. Opolski), Mary Lou (K. Wyrwicz-Wichrowski i M. Dąbrowski), Publiczność ma głos! (K. Wyrwicz-Wichrowski i M. Dąbrowski), W restauracji „Montmorency" scenka obyczajowa (L. Detkowski i Z. Relski), Twe smutne oczy (H. Kamińska) i Finał „Wiosna" (M. Szczęsna i zespół).

— **„Tylko ty".** Najbliższą premjerą Teatru Polskiego będzie trzyaktowa komedja muzyczna W. Kollo „Tylko ty". Reżyserję prowadzi K. Wyrwicz-Wichrowski. Stronę muzyczną przygotowuje dyr. M. Kochanowski. Premjera w piątek najbliższy.

Radjo.

PROGRAM STACJI WILEŃSKIEJ.

Fala 435 mtr.

WTOREK 12 czerwca.

13.00. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie. 17.00—17.15. Muzyka z płyt gramofonowych firmy Józef Weksler w Warszawie ul. Marszałkowska 132. 17.15—17.30. Chwilka litewska. 17.30—17.45. Komunikat sportowy. 17.45—19.00. Popołudniowy koncert kameralny, transmitowany na wszystkie stacje polskie. 19.00—19.25. „Feljeton — wesoły" wygłosi artysta teatru polskiego Karol Wyrwicz-Wichrowski. 19.20—22.00. Transmisja z Katowic. Opera „Dama pikowa" P. Czajkowskiego. 22.00—22.30. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, komunikaty P. A. T., policyjny, sportowy i inne. 22.30. Transmisja do Warszawy muzyki tanecznej z ogrodu kawiarni B. Sztralla w Wilnie.

ŚRODA 13 czerwca.

13.00. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie. 17.00—17.15. Muzyka z płyt gramofonowych firmy J. Weksler w Warszawie ul. Marszałkowska 132. 17.15—17.30. Chwilka litewska. 17.30—17.45. Kwadrans akademicki. 17.45—18.10. „Astronomja w życiu praktycznem" odczyt z działu „Przyroda" wygłosi adjunkt U. S. B. dr. Stanisław Szeliłowski. 18.15—19.00. Transmisja muzyki lekkiej z ogrodu kawiarni B. Sztralla w Wilnie. 19.00—19.25. Audycja dla dzieci. „O św. Antonim" opowie Halina Kowiczówna. 19.25—19.50. „Kazimiera Iłłakowiczówna" odczyt z cyklu „Współczesna poezja polska" połączony z lekturą wygłosi Witold Hulewicz. 19.50—20.15. Pogadanka radjotechniczna. 20.15—22.00. Transmisja z Warszawy. Koncert popularny. 22.00—22.30. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, komunikaty P. A. T., policyjny, sportowy i inne.

Na wileńskim bruku.

— **Kradzież w gmachu U. S. B.** Z sali gimnastycznej w gmachu U. S. B. przy ul. Świętojańskiej 10, skradziono skórę z piłek nożnych i bokserskich oraz z przyrządów gimnastycznych. Straty wynoszą 1000 zł.

— **Utonął.** Wskutek własnej nieostrożności wywrócił się z łodzią sportową i utonął Hirsz Krupienia lat 21, zam. Piłsudskiego 30. Trupa wydobyto i oddano rodzinie.

— **Ofiara przypadku.** Autobus nr. 14207 kierowany przez szofera właściciela Stanisława Dziedziaka Wiwulskiego 18, na ul. Świętojańskiej około domu Nr. 5, uderzył Henryka Helmana lat 7, który wybiegł z bramy i usiłował przebiec przez jezdnię. Helmana odwieziono do szpitala dziecięcego na Antokolu. Stan zdrowia życiu nie zagraża.

— **Czyj chłopak.** Witold Sieniuc doprowadził do I komisarjatu zabłąkanego chłopaka w wieku lat około 6, który podał, że się nazywa Antoni Gryszkiewicz, natomiast m. zamieszkania wskazać nie umie. Chłopak znajduje się w I komisarjacie.

— **Dzieci podpalaczami.** Walerja Gigitis ul. Podgórna 18, pozostawiła swoje dzieci w mieszkaniu bez dozoru, które bawiąc się ogniem wznieciły pożar. Zawdzięczając przytomności lokatorów pożar zlikwidowano w zarodku. Wypadków z ludźmi nie było.

SPORT.

Wyścigi konne.

Dzień V-ty.

Doskonała pogoda, na którą długo czekaliśmy, jak również zapowiedziany konkurs hippiczny pań sprawiły, że w dniu wyścigów w Pośpieszce zebrało się nadzwyczaj dużo publiczności. Trybuny były poprostu przez widzów oblegane. To samo działo się z totalizatorem, przed którego okienkiem potworzyły się ogonki. W dniu tym wprowadzono inowację w postaci podwójnego totalizatora.

W gonitwie pierwszej na dystansie 2400 mtr. o nagrodę 1000 zł., pierwszy przyszedł „Pex-Ball", rtm. Piławitza pod *Siedleckim*, drugi Kaprys grona oficerów 9 p. strz. kon. pod *Koreckim*, trzeci wreszcie Dunajec, por. Donnera pod *Chewubinem*. Czas 2,5 min. Totalizator podwójny: za pierwszego konia 11 zł., za drugiego 10 zł. Totalizator zwyczajny 16 zł.

W gonitwie drugiej z płotami, na dystansie 2800 mtr., o nagrodę 1000 zł., pierwszą nagrodę wziął „*Maghat*" grona oficerów 9 p. strzel. kon. pod por. *Bohdanowiczem*, drugą Boston rtm. Cierpickiego pod właścicielem, trzecią wreszcie Herbert por. Ignaczaka, pod właścicielem. Czas 3,27 min.

W gonitwie trzeciej, w tym dniu najbardziej emocjonującej w Steeple-Chase wileńskim na dystansie 3600 mtr., o nagrodę 1000 zł. Oprócz tego dla jeźdźca zwycięzcy nagroda honorowa ofiarowana przez Wil. T-wo Hodowli Koni i Popierania Sportu Konnego.

Pierwszą nagrodę zdobył ppłk. *Rómmel* na „*Signorina-Romanelli*" pod właścicielem, drugą rtm. *Kapiszewski* na „Blance" czas 5,58 min.

W gonitwie czwartej płaskiej, na dystansie 1600 mtr., o nagrodę 500 zł. pierwszy przyszedł „Byle-Jaki" płk. *Karatjejewa* pod Raguskim, drugi *Moorwind* rtm. *Malsaga*. 14 p.uł. Czas 1,49 m. Totalizator 75 zł.

W gonitwie piątej — Steeple-chase o nagrodę 700 zł. na dystansie 3000 mtr. pierwszy przyszedł Umykaj Polmoodie stajni S ki Lubelskiej, druga Horodenka grona oficerów 15 p. Uł. Pozn. pod por. *Bobińskim*. Czas 3,20 min. Totalizator 25 zł.

W gonitwie szóstej z płotami niespodzianie przyszedł pierwszy St. Bronchit p. St. Bronikowskiego, druga „Bajeczna" rtm. Dowgiałło, por. Juścińskiego pod por. *Juścińskim*. Czas 2,35 m. Totalizator 89 złotych.

Niezwykle zajmującym był konkurs hippiczny pań. W konkursie wzięły udział pp. *M. Nitosławska, H. Benisławska* i *E. Kamionkowa*. I i II nagroda zdobyła p. Marja Nitosławska, brawurowo biorąc 10 przeszkód szerokich do 2,5 mtr. wysokości 1 mtr. na „Oswobodzicielce" i Łoskocie.

Gonitwa loteryjna.

W ostatnim dniu wyścigów t. j. 17 czerwca r. b. Wil. T-wo Hodowli Koni i Popierania Sportu Konnego urządza gonitwę loteryjną gonitwa ta polega na tem, że konia zwycięskiego w tej gonitwie nabywa T-wo, które na ten cel wyasygnowało 2,500 zł. Następnie koń ten zostanie rozegrany między posiadaczami pięciu złotowych biletów, które już się sprzedają podczas wyścigów na torze. Jest to więc szalona okazja wygrania za 5 zł. konia wartości 2,500 zł. Nie potrzebujemy chyba dodawać, że chętnych do wzięcia udziału w tem losowaniu znajdzie się wielu. Tymczasem ilość biletów ograniczona. A więc śpieszcie się nabyć bilety. We czwartek 14 czerwca r. b. odbędzie się:

Konkurs hippiczny lekki dla p. p. oficerów i wyścigi. Początek konkursu o godz. 2 min. 30 popoł. Wyścigów o godz. 4 popoł.

Piłka nożna.

9.VI. Reprezentacja klubów żydowskich—reprezentacja klubów polskich 2:1 (2:0).

Zwyciężyła reprezentacja klubów polskich, która okazała się silniejsza. Gdyby nie wybitny pech zwycięstwo mogłoby być wydatniejsze cyfrowo

Posiedzenie Komitetu Wykonawczego Marszu Szlakiem Batorego.

W dniu 8.VI. b. r. w Magistracie m. Wilna pod przewodnictwem przezydenta miasta Folejewskiego Józefa odbyło się posiedzenie Komitetu Wykonawczego Marszu Szlakiem Batorego, przy udziale przewodniczących poszczególnych sekcyj, oraz członków Komitetu.

Zebranie zagaił p. prezydent miasta, poczem sekretarz Komitetu; był Kawalec omówił wyczerpująco zadania związane z organizacją marszu.

W rezultacie obrad ustalono program prac poszczególnych sekcyj, które zajmą się realizacją tej na dużą skalę zakrojonej imprezie.

Sprawa zawodów między „Pogonią" a Ogniskiem.

W związku z naszą notatką, zamieszczoną w Nr 126 z dnia 6-VI b. r. o otrzymaniu przez klub sportowy „Makabi" pisma W. K. S. „Pogoń" z prośbą o wypożyczenie boiska na zawody o mistrzostwo kl. A. między W. K. S. „Pogoń" a „Ogniskiem" w dn. 3 VI, na które to pismo Makabi nie odpowiedziała — Sekretarz „Makabi" informuje nas, że podobnej treści pisma „Pogoni" „Makabi" nie otrzymała. Natomiast na podstawie ustnego porozumienia między kierownikiem sekcji piłki nożnej „Makabi" p. Katzem, a sekretarzem A.Z.S-u p. Downarowiczem — Makabi za pośrednictwem p. Katza oświadczyła kierownikowi sekcji piłki nożnej „Pogoń" p. Tatarzyńskiemu i skarbnikowi p. Jurkowskiemu, że boisko na dzień 3-VI oddaje do dyspozycji „Pogoni", z czego jednak ta nie skorzystała.

Międzynarodowy Raid Automobilklubu Polski 1928 roku.

W dniach od 17 do 24 czerwca r. b odbędzie się Międzynarodowy Raid A. P. 1928 r. według marszruty Warszawa—Łomża—Druskieniki—Białowieża—Bielsk—Kowel—Łuck—Brody—Tarnopol—Buczacz—Stanisławów—Delatyn—Jaremcze—Kołomyja—Kossów—Sniatyń—Zaleszczyki—Czortków—Niżniów—Dolina—Stryj—Drohobycz—Truskawiec—Sambor—Chyrów—Sanok—Rymanów—Iwonicz—Krosno—Krynica—Limanowa—Sucha—Kocież—Oświęcim—Mysłowice—Dąbrowa Górnicza—Olkusz—Miechów—Pinczów—Busk—Sandomierz—Ostrowiec—Bzin—Końskie—Nowe Miasto—Grójec—Tarczyn—Radzyn—Warszawa — razem 3.116 kilometrów przy szybkości w granicach 60 klm. na godz.

W raidzie ma uczestniczyć około 64 samochodów, — na konkurs składają się:

a) próby sprawności maszyn i regularności podczas trwania całego konkursu;

b) próby szybkości górskiej;

c) próby wytrzymałości konstrukcji podwozia;

d) próby szybkości płaskiej ze stojącego startu;

e) próby szybkości płaskiej z rozbiegiem;

f) stan wozu po ukończeniu konkursu.

Do udziału w Raidzie dopuszczani są wszyscy zawodnicy (osoby zgłaszające samochody) posiadający międzynarodową licencję sportową, wydaną przez którykolwiek klub narodowy, uznany przez A. I. A. C. R. (Association Internationale des Automobile Clubs Reconnus). Kierowcy muszą również posiadać międzynarodową licencję sportową.

Do konkursu dopuszczane będą wszystkie samochody sportowe lub turystyczne, posiadające kompletną i stałą karoserję otwartą lub zamkniętą, oraz wyekwipowanie, zgodnie z przepisami Międzynarodowego Regulaminu Sportowego (Reglement Sportif General Annexe C.).

Uczestniczące w Raidzie samochody na całej przestrzeni Raidu zaopatrywane będą w benzynę, oliwę i smary wyłącznie Państwowej Fabryki Olejów Mineralnych „Polmin".

Zwycięzcy otrzymują nagrody:
1) Automobilklubu Polski,
2) Ministra Spraw Wojskowych,
3) Ministerstwa Robót Publicznych,
4) Komisji Sportowej A. P.
5) Prezesa Automobilklubu Polski,
6) Państwowej Fabryki Olejów Mineralnych „Polmin".

Raid ten budzi szerokie zainteresowanie wśród automobilistów zagranicznych.

Wileński Automobilklub czyni przygotowania do licznego udziału w powitaniu Raidu na pierwszym punkcie wypoczynkowym w Druskienikach, dokąd samochody raidowe przybywają w niedzielę 17.VI wieczorem i po noclegu wyruszają w dalszą drogę w poniedziałek 18-VI rano.

M. Z.

Z sądów.

„Radjopajęczarstwo".

W dniu wczorajszym w Sądzie Pokoju m. Wilna rozpatrywana była sprawa o „radjopajęczarstwo", polegające na bezprawnem korzystaniu z radja. Jako oskarżony zasiadł Feliks Bielski, zam. przy ul. Dolnej 17. Sąd skazał go na 50 zł. grzywny, z zamianą w razie niewypłacalności na areszt.

Jest to w tej sprawie jedenasty już w Wilnie wyrok skazujący.

KINA i FILMY

„Książę Krwi" — Valentino.

(*Kinem. „Ognisko Kolejowe"*).

Zaiste wielką poniósł stratę „Paramount" przez śmierć Valentina. Przy całem znakomitem wyreżyserowaniu „Mr. Beaucaire'a", niepodobna sobie wyobrazić kogo innego, zamiast pięknego Rudi, w tej postaci. Jego przedziwnej gracji ruchów, subtelnej grze fizjonomji — nie wiem czy ktokolwiek mógłby swoją grą dorównać.

Niewątpliwie, miną długie lata, kinematograf technicznie rozwinie się do nieznanych nam, nawet w naszych dzisiejszych przypuszczeniach rozmiarów, a „nieodparty" Valentino będzie jak i dziś czarował z ekranu swoim finezyjnym uśmiechem i zlekka ironicznem spojrzeniem.

A jeszcze w takiem wymarzonem środowisku! Wersal, Ludwik XV-y, koronkowe markizy i tacyż wymuskani kawalerowie, cali w ukłonach i pudrze...

Udał się ten film „Paramount'owi". Pyszne zdjęcia, doskonała gra światłocienia (sceny w teatrze) — bajeczne efekty świetlne; stylowość — nieco szwankuje. Niektóre postacie były trochę za mało wokokowe; księżniczka np — (Bebe Daniels) albo król, który zabardzo jest. Anglikiem (Sherman). Doris Kenyon była zupełnie odpowiednio zachwycającą księżniczką angielską, a Temple Powell bardzo szlachetnym gentelmanem angielskim z XVIII-o wieku.

Scenarjusz dobry, biorąc średnio; miał momenty słabsze, ale i epizody świetnie pomyślane (w willi podmiejskiej księcia Winster).

Nie wiem—„zali zdzierżę"—i nie pójdę drugi raz do „Ogniska" „Monsieur Beaucaira" zobaczyć... (sk.)

Rozmaitości.

Tragiczny rok.

Statystycy stwierdzają, iż na taką nazwę zasługuje r. 1927. Od dnia 1-go stycznia do 12 lipca tego roku, czyli w przeciągu 196 dni, wydarzyło się 136 katastrof atmosferycznych, wśród których 38 cyklonów, 37 powodzi, 6 wybuchów wulkanów, i t. d. Kataklizmy te spowodowały 3.671 zabitych, 8.849 rannych, 4 miasta zniszczonych, 16.845 domów zburzonych. Statystyka ta nie obejmuje trzęsienia ziemi, które w maju zeszłego roku zburzyło trzy miasta w Chinach: Sisiang, Liangschan i Ruland i pociągnęło za sobą 100.000 ofiar w ludziach, ani też strasznych powodzi w Indjach, Chinach i w Algierze.

Ogłoszenie.

Wydział Powiatowy Sejmiku Suwalskiego ogłasza, iż w dniu 27 czerwca 1928 roku o godzinie 11-tej rano w Wydziale Powiatowym Sejmiku Suwalskiego przy ul. Kościuszki Nr, 71 w Suwałkach odbędzie się przetarg przez złożenie pisemnych ofert z kosztorysami i w zapieczętowanych kopertach na budowę 7-klasowej szkoły powszechnej w os. Przerośl, powiatu Suwalskiego.

Wadjum przetargowe w kwocie 5.000 zł winno być złożone przed rozpoczęciem przetargu.

Wydział Powiatowy zastrzega sobie całkowite prawo wyboru jednego z oferentów.

Warunki przetargu oraz ślepy kosztorys za opłatą 5 zł. można otrzymać w Biurze Wydziału Powiatowego w godzinach urzędowania.

Suwałki, dn. 6 czerwca 1928 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
(—) O. Malinowski Starosta

1861 472 VI 2

Redakcja i Administracja Jagiellońska 3, Tel. 99. Czynna od godz. 9—3 ppoł. Naczelny redaktor przyjmuje od 2—3 ppoł. Redaktor działu gospodarczego przyjmuje od godz. 10 do 10.30 przed połud. we wtorki i piątki. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Administrator przyjmuje od 9—2 ppoł. Ogłoszenia przyjmuje się od 9 — 3 ppoł. i 7 — 9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. 80.750. Drukarnia — ul. św. Ignacego 5. Tel. 893.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnoszeniem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetrowy przed tekstem—25 gr., w tekście I i II str. — 30 gr., III i IV str. — 25 gr., za tekstem—10 gr., ogłoszenia mieszkaniowe—10 gr. (za wiersz petitowy) kronika rekl.—nadesłane—80 gr. (za wiersz redakcyjny), dla poszukujących pracy—50% zniżki, ogł. cyfrowe i tabelowe o 20% drożej, ogł. z zastrzeżeniem miejsca 10% drożej. Zagraniczne 50% drożej. Oddział w Grodnie—Orzeszkowej 5, tel. 360. Układ ogłoszeń 8-ścio i szpalt., na stronie IV 5-ścio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

Wydawca: „Kurjer Wileński", s-ka z ogr. odp. Tow. Wyd. „Pogoń", Druk. „Pax", ul. św. Ignacego 5. Redaktor odpowiedzialny Józef Jurkiewicz.